

POSTANOWIENIE

Dnia 8 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Mariola Wojtkiewicz

Sędziowie: SO Zbigniew Ciechanowicz (spr.)

SR del. Katarzyna Longa

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 8 listopada 2013 r. w Szczecinie

sprawy ze skargi P. U.

przy udziale Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie

o stwierdzenie przewlekłości postępowania prowadzonego przed Sądem Rejonowym Szczecin Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie

w sprawie z wniosku P. U.

z udziałem A. U.

w przedmiocie wniosku P. U. o zwolnienie od kosztów sądowych w sprawie pod sygn. akt II Co 28/13

postanawia :

oddalić skargę

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 9 października 2013 r. P. U. wywiódł skargę na przewlekłość postępowania w sprawie II Co 28/13, z jego wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych w sprawie o podział majątku z udziałem A. U.. Skarżący wniósł również o wydanie sądowi rejonowemu zalecenia podjęcia w wyznaczonym terminie odpowiednich czynności zmierzających do możliwie szybkiego zakończenia postępowania przez sądem pierwszej instancji oraz przyznanie mu od Skarbu Państwa kwoty 20 000 zł. tytułem odszkodowania.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, że w dniu 23 maja 2013 r. złożył wniosek o podział majątku wspólnego (pismo z dnia 17 maja 2013r.) wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych i oświadczeniem o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania. Mimo, iż pismo było jasne i czytelne oraz zawierało konkretne żądania i ich uzasadnienie, Sąd Rejonowy pismem z dnia 18 czerwca 2013 r. wezwał wnioskodawcę do złożenia wyjaśnień. Zarządzenie Sądu dotyczyło kwestii, które wnioskodawca przedstawił i wyjaśnił już wcześniej we wniosku o podział majątku i załączonych do niego dokumentach i oświadczeniach. W związku z powyższym wnioskodawca zwrócił Sądowi uwagę w piśmie z dnia 27 czerwca 2013r (data wpływu do Sądu 1 lipca 2013r.). W ocenie wnioskodawcy ww. zarządzenie Sądu było niezasadne i tylko przedłużyło postępowanie w sprawie. Dopiero kilka miesięcy później Referendarz sądowy postanowieniem z dnia 26 września 2013 r. oddalił wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, opierając uzasadnienie swojej decyzji nie na dowodach, ale na dowolnej ocenie materiału i przypuszczeniach. Chociaż wnioskodawca decyzję referendarza sądowego uznał, dla siebie za krzywdzącą, to uznał, że nie zamierza składać na nie skargi, ponieważ postępowanie trwa zbyt długo i od samego początku tj. od dnia złożenia wniosku o podział majątku jest bezzasadnie przewlekane i dlatego w tej sytuacji wnioskodawca woli ponieść ciężar w postaci uiszczenia kosztów sądowych w pełnej wysokości , tj. 300 zł, niż czekać kolejne miesiące na decyzje sądu. Zresztą to oczekiwanie przez wnioskodawcę na decyzję sądu w sprawie dot. tylko ww. wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych trwało ponad

cztery miesiące. W ocenie wnioskodawcy czas rozpatrywania sprawy przez Sąd Rejonowy jest stanowczo za długi, a postępowanie jest w sposób rażący i bezzasadnie przedłużane.

Odpowiadając na skargę P. U. Skarb Państwa – Sąd Rejonowy Szczecin Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie zażądał jej oddalenia. W odpowiedzi na skargę podniesiono, iż skarżący w dniu 23 maja 2013 r. złożył dwa wnioski stanowiące odrębne pisma, które zostały zadekretowane jako oddzielne sprawy. Pierwsza dotyczyła wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych i została zadekretowana pod sygn. akt II Co 28/13, zaś druga - stanowiąca wniosek o podział majątku wspólnego otrzymała oznaczenie II Ns 2231/13. W odpowiedzi pokreślono, iż we wniosku o podział majątku nie uczyniono wzmianki o złożeniu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. W ocenie Skarbu Państwa wszystkie czynności podejmowane w sprawie podejmowane były sprawnie mimo okresu urlopowego, zaś całość postępowania o zwolnienie od kosztów została zakończona wydaniem orzeczenia w przeciągu czterech miesięcy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Skarga nie była zasadna.

W pierwszej kolejności wymaga wskazania, iż w rozpatrywanej sprawie zastosowanie miała znaleźć według intencji skarżącego ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. z 2004r., Nr 179, poz. 1843 z późn. zm.). W myśl bowiem art. 1 ust. 2 tej ustawy przepisy ustawy stosuje się odpowiednio, gdy na skutek działania lub bezczynności sądu albo komornika sądowego doszło do naruszenia prawa strony do przeprowadzenia i zakończenia bez nieuzasadnionej zwłoki sprawy egzekucyjnej lub innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Przepis art. 2 ust. 1 ustawy stanowi, że strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia (przewlekłość postępowania). Ponadto z przepisu art. 2 ust. 2 ustawy wynika, że dla stwierdzenia czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawilosci, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Uzupełniając stan faktyczny wskazany przez wnioskodawcę należy dodać należy, iż sprawa o sygn. akt II Co 28/13, której dotyczy skarga, została zainicjowana jego wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych, który miał dotyczyć zgodnego wniosku o podział majątku wspólnego. Uwagę zwraca, to, iż wbrew zapewnieniom skarżącego do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych nie załączono wniosku o podział majątku. Zasadne więc było zobowiązanie skierowanie w dniu 18 czerwca 2013 r. do wnioskodawcy o sprecyzowanie, czy złożony wniosek dotyczy postępowania w toku czy też postępowania, które wnioskodawca zamierza zainicjować.

Postanowienie z dnia 26 września 2013 r. oddalające wniosek P. U. o zwolnienie od kosztów sądowych nie było skarżone i uprawomocniło się z dniem 12 października 2013 r., co zakończyło również postępowania w przedmiocie zwolnienie od kosztów postępowania. W przeddzień uprawomocnienia się opisanego wyżej postanowienia, tj. w dniu 11 października 2013 r. wnioskodawca złożył skargę o stwierdzenie przewlekłości postępowania prowadzonego przed Sądem Rejonowym. Fakt wydania prawomocnego postanowienia w przedmiocie zwolnienie od kosztów sądowych bezprzedmiotowym czyni wniosek skarżącego o wydanie zaleceń w trybie art. 12 ust. 3 wyżej wskazanej ustawy bezprzedmiotowym, lecz skarga została w pozostałej części złożona w sposób skuteczny i należało ją rozpoznać (postanowienie SN z dnia 27 lipca 2005 r., III SPP 127/05, PiZS 2005, nr 11, poz. 25).

Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Krakowie w postanowieniu z dnia 22 marca 2007 r. II S 1/07 „przewlekłość postępowania zachodzi, gdy jest ono długotrwałe, prowadzone rozwlekle i trwa ponad konieczność wyjaśnienia okoliczności faktycznych i prawnych niezbędnych do końcowego rozstrzygnięcia, będących w związku przyczynowym

z działaniem lub bezczynnością sądu. Jeśli zwłoka w czynnościach wynika z zachowania strony, uczestników postępowania lub innych organów, na które sąd nie ma wpływu, nie ma naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, o którym mowa w ustawie z dnia 17 czerwca 2004 roku. Innymi słowy to wyrażając, przewlekłość postępowania zachodzi, gdy zwłoka jest nadmierna (rażąca) i nie znajduje uzasadnienia w obiektywnych okolicznościach sprawy". Z kolei w postanowieniu z dnia 3 kwietnia 2009 r., II OPP 6/09 Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził, że „stosownie do przepisu art. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez i postępowaniu bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 ze zm.), o nieuzasadnionej zwłoce można mówić wówczas, jeśli postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne do jego zakończenia, uwzględniając ocenę terminowości i prawidłowości czynności sądowych, ale także zachowań stron, a w szczególności strony, która zarzuca przewlekłość postępowania. Ocena ta nie może być oderwana od obowiązku sądu rozpoznawania wszystkich spraw wniesionych do sądu bez nieuzasadnionej zwłoki, przy zachowaniu zasady rozpoznawania spraw według kolejności ich wpływu oraz uwzględnieniu przepisów nakazujących rozpoznawanie niektórych rodzajów spraw w ustawowo określonych terminach".

Powyższe oznacza, że jakkolwiek w głównej mierze Sąd Okręgowy władny był brać pod uwagę okoliczności związane z terminowością podejmowanych przez Sąd Rejonowy działań, to jednocześnie winien jest również uwzględnić całokształt systemu pracy danego sądu, a także aktywność procesową stron, o ile mogło to mieć wpływ na czas trwania postępowania. Wnioskodawca w niniejszej sprawie złożył w dniu 1 lipca 2013 r. pismo stanowiące odpowiedź na zobowiązanie przewodniczącego z dnia 18 czerwca 2013 r. postanowienie w przedmiocie rozpoznania wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych zapadło w dniu 26 września 2013 r. A zatem, aczkolwiek nastąpiło to prawie przed upływem trzech miesięcy to zauważyć należy, iż opóźnienie nastąpiło ze względu na okres wakacyjny.

W świetle powyższych rozważań, Sąd Okręgowy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. z 2004r., Nr 179, poz. 1843 z późn. zm.) orzekł jak w sentencji.